

## Uzasadnienie

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 22a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 oraz z 2017 r. poz. ...), zwanej dalej „ustawą o systemie oświaty”. Potrzeba wydania nowego rozporządzenia jest związana z reformą zmieniającą ustrój szkolny, w wyniku czego należy przewidzieć m.in. szczegółowe warunki dopuszczania do użytku szkolnego podręczników do nowych typów szkół.

Niniejszy projekt rozporządzenia dotyczyć będzie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników uwzględniających podstawę programową kształcenia ogólnego określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 1 lit b–h ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. ...), zwanej dalej „ustawą – Prawo oświatowe” oraz podręczników do kształcenia w zawodach, uwzględniających podstawę programową kształcenia w zawodach określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo oświatowe.

Zgodnie z art. 337 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. ...), podręczniki uwzględniające dotychczasową podstawę programową kształcenia ogólnego i dotychczasową podstawę programową kształcenia w zawodach będą dopuszczane do użytku szkolnego, tak jak dotychczas, na podstawie dotychczasowych przepisów określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. poz. 909).

Niniejszy projekt rozporządzenia określa:

- 1) szczegółowe warunki, jakie muszą spełniać podręczniki dopuszczone do użytku szkolnego, w zależności od rodzaju zajęć edukacyjnych, do których są przeznaczone, oraz postaci podręczników;
- 2) szczegółowe warunki i tryb dopuszczania podręczników do użytku szkolnego;
- 3) dokumenty, jakie należy dołączyć do wniosku o wpis na listę rzeczoznawców, w tym instytucje, których rekomendacja jest wymagana przy ubieganiu się o wpisanie na listę rzeczoznawców;

- 4) wysokość opłat wnoszonych w postępowaniu o dopuszczenie do użytku szkolnego, w zależności od rodzaju i postaci podręcznika, zakresu kształcenia, rodzaju zajęć edukacyjnych oraz etapu edukacyjnego;
- 5) tryb wnoszenia i zwrotu opłat w postępowaniu o dopuszczenie do użytku szkolnego.

W projekcie rozporządzenia nie wprowadza się zasadniczych zmian w stosunku do przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników.

### **1. Szczegółowe warunki, jakie muszą spełniać podręczniki dopuszczane do użytku szkolnego**

Podstawowym warunkiem, jakie musi spełnić każdy podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego jest uwzględnienie celów i treści nauczania określonych w podstawie programowej danego przedmiotu na danym etapie edukacyjnym, zatem musi w pełni umożliwić uczniowi uzyskanie wiadomości i umiejętności wymaganych w podstawie programowej, bez konieczności korzystania z dodatkowych, uzupełniających materiałów.

Wśród warunków, jakie musi spełniać podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego jest wymóg dotyczący niezamieszczania w podręczniku opisu egzaminu ósmoklasisty, egzaminu maturalnego lub egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie. Wszelkie niezbędne dla uczniów i nauczycieli informacje na temat egzaminów są publikowane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną, która zgodnie z art. 9a ust. 2 pkt 3 ustawy o systemie oświaty, opracowuje i ogłasza informatory zawierające w szczególności przykładowe zadania, jakie mogą wystąpić na egzaminach. Materiały te są publicznie dostępne i bezpłatne.

Ponadto, w związku z określonymi w art. 22a ust. 3 pkt 4 lit. a ustawy o systemie oświaty, warunkami jakie musi spełniać podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego, w projektowanym rozporządzeniu dookreśla się, że w przypadku pytań, poleceń, zadań i ćwiczeń wymagających udzielenia przez ucznia pisemnej odpowiedzi – w podręczniku w postaci papierowej powinna być zamieszczona informacja, że odpowiedzi tej nie należy umieszczać w podręczniku. Ponadto, miejsca w zadaniach i ćwiczeniach, które powinny być wypełnione przez ucznia powinny być zaciemnione i przedstawione w sposób uniemożliwiający uczniowi wpisanie odpowiedzi w tym miejscu. Specyfika niektórych

podręczników, w szczególności podręczników do języków obcych wymaga zamieszczania w nich tego typu zadań i ćwiczeń.

Niniejszy projekt rozporządzenia przewiduje, możliwość dołączenia do podręcznika do danego języka obcego nowożytnego, podręcznika do języka mniejszości narodowej, etnicznej i języka regionalnego jak również do części podręcznika do kształcenia w zawodzie w zakresie języka obcego nowożytnego ukierunkowanego zawodowo nagrań dźwiękowych na nośniku elektronicznym rozwijających sprawność rozumienia ze słuchu. W takim przypadku, nagranie będzie stanowiło integralną część podręcznika, która będzie podlegała opinii rzeczoznawców.

W przypadku podręcznika wydawanego w częściach wnioskodawca ubiegający się o dopuszczenie do użytku szkolnego poszczególnych części podręcznika obowiązany jest przedłożyć wraz z wnioskiem koncepcję podręcznika, zawierającą w szczególności informację o planowanej liczbie części podręczników wraz z rozkładem treści nauczania w pozostałych częściach podręcznika (§ 6 ust. 4 projektu rozporządzenia). Obowiązkiem rzeczoznawcy, który opiniuje daną część podręcznika pod względem merytoryczno-dydaktycznym, jest również ocena koncepcji podręcznika, w szczególności rozkładu i uwzględnienia treści nauczania w pozostałych częściach podręcznika.

Podręcznik w postaci elektronicznej, zgodnie z przepisem art. 22a w ust. 3 pkt 6 ustawy o systemie oświaty, powinien być opracowany w sposób pozwalający na zastosowanie rozwiązań umożliwiających odczyt przez uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Powinien zawierać m.in.:

- 1) jednoznaczne i unikalne tytuły oraz śródtytuły;
- 2) oznaczenia języka treści;
- 3) poprawne semantycznie struktury;
- 4) wyraźnie oddzielone akapity tekstu;
- 5) wyraźne odstępy pomiędzy elementami aktywnymi;
- 6) możliwość zmiany wielkości czcionki bez zmiany układu treści;
- 7) teksty alternatywne dla elementów nietekstowych;
- 8) napisy dla niesłyszących;
- 9) etykiety dla elementów interaktywnych;

- 10) instrukcje i komunikaty, które nie zależą wyłącznie od jednej charakterystyki zmysłowej, takiej jak dźwięk, kolor, kształt czy lokalizacja wizualna;
- 11) możliwość obsługi nawigacji oraz elementów interaktywnych za pomocą klawiatury;
- 12) brak elementów migoczących częściej niż trzy razy na sekundę.

Ponadto powinien zawierać również opis sposobu uruchomienia podręcznika albo opis sposobu instalacji i uruchomienia, system pomocy zawierający opis użytkowania podręcznika, mechanizmy nawigacji i wyszukiwania pozwalające na sprawne posługiwanie się podręcznikiem, czyli spis treści i skorowidz w postaci hiperłączy, tak aby korzystanie z podręcznika było proste i wygodne oraz możliwość drukowania jego treści (w zależności od potrzeb użytkownika – fragmentów strony, poszczególnych stron i całego podręcznika), z wyłączeniem dynamicznych elementów multimedialnych, których wydrukowanie nie jest możliwe – elementy ruchome i animowane, interaktywne, filmy itp.

W stosunku do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników – wprowadzono w projektowanym rozporządzeniu w § 5 ust. 7 pkt 2 zmianę polegającą na dopuszczeniu podręcznika w postaci elektronicznej pod warunkiem uzyskania pozytywnej opinii rzeczoznawcy do spraw podręczników do kształcenia specjalnego, zawierającej szczegółową ocenę spełnienia przez podręcznik wszystkich warunków określonych dla podręczników opracowywanych w postaci elektronicznej, tj. warunki określone w § 4 ust. 2 i 3. Oznacza to, że rzeczoznawca będzie opiniował podręcznik również w zakresie:

- 1) opisu sposobu uruchomienia podręcznika albo opisu sposobu instalacji i uruchomienia,
- 2) systemu pomocy zawierającego opis użytkowania podręcznika,
- 3) mechanizmów nawigacji i wyszukiwania, w szczególności spisu treści i skorowidza w postaci hiperłączy.

Zgodnie z § 5 ust. 7 pkt 1 projektu rozporządzenia, w przypadku podręczników w postaci elektronicznej, opinia merytoryczno-dydaktyczna zawierać będzie, tak jak dotychczas, ocenę spełniania przez podręcznik warunków określonych w § 4 ust. 2 pkt 1–4.

## **2. Tryb dopuszczania do użytku szkolnego podręczników**

Nie wprowadza się zasadniczych zmian w procedurze dopuszczania do użytku szkolnego podręczników przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, w stosunku do przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników.

W projektowanym rozporządzeniu doprecyzowane zostały przepisy regulujące składanie wniosku o dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika wydawanego w częściach. W takim przypadku przepisy wskazują, że wniosek dotyczy tylko jednej części podręcznika. Wyjątek stanowi podręcznik do zajęć z zakresu edukacji: polonistycznej, matematycznej, społecznej i przyrodniczej dla klas I–III szkoły podstawowej, który może dotyczyć kilku części podręcznika do danej klasy.

Oплата wnoszona przez wnioskodawcę dotyczy każdego składanego wniosku o dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika lub jego poszczególnych części. Wyjątek stanowi podręcznik do zajęć z zakresu edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej w klasach I–III szkoły podstawowej (do danej klasy) wydawany w częściach. W tym przypadku, wnioskodawca ubiegający się o dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika do danej klasy wnosi określoną w rozporządzeniu opłatę, niezależnie od liczby części podręcznika do danej klasy złożonych wraz z wnioskiem.

W przypadku jednoczesnego składania kilku wniosków o dopuszczenie do użytku szkolnego poszczególnych części podręcznika, rzeczoznawca opiniujący jednocześnie co najmniej dwie części danego podręcznika, sporządza opinie w terminie do 45 dni, od dnia otrzymania od wnioskodawcy tych części podręcznika.

### **3. Dokumenty, jakie należy dołączyć do wniosku o wpis na listę rzeczoznawców**

Zgodnie z upoważnieniem zawartym w art. 22a ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie oświaty, w § 11 projektowanego rozporządzenia zostały wyszczególnione dokumenty, jakie osoba zainteresowana wpisaniem na listę rzeczoznawców załącza do wniosku skierowanego do ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Wprowadzone zmiany dotyczą oświadczeń składanych przez osobę zainteresowaną wpisaniem na listę rzeczoznawców i mają charakter dostosowujący do przepisów zawartych już w ustawie o systemie oświaty.

### **4. Wysokość opłat wnoszonych w postępowaniu o dopuszczenie podręcznika do użytku szkolnego**

Projektowane rozporządzenie tak jak dotychczasowe rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników,

określa taką samą wysokość opłaty wnoszonej wraz z wnioskiem o dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika:

1) w postaci papierowej wynosi 4 800 zł, z tym że w przypadku:

- podręczników do danego języka obcego nowożytnego i podręczników do języka mniejszości narodowej, etnicznej i języka regionalnego, niezawierających treści w języku polskim – 3 600 zł,
- podręczników stanowiących tłumaczenie na język obcy nowożytny, podręczników wpisanych do wykazu podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego – 1 600 zł,
- podręczników w postaci elektronicznej, które uprzednio zostały dopuszczone do użytku szkolnego w postaci papierowej, odpowiadającej wersji papierowej – 3 000 zł;

2) w postaci elektronicznej, wynosi 6 000 zł, z tym że w przypadku:

- podręczników do danego języka obcego nowożytnego, podręczników do języka mniejszości narodowej, etnicznej i języka regionalnego oraz części podręcznika do kształcenia w zawodzie w zakresie języka obcego nowożytnego ukierunkowanego zawodowo, niezawierających treści w języku polskim, wysokość opłaty będzie wynosić – 4 800 zł,
- podręczników stanowiących tłumaczenie na język obcy nowożytny podręczników wpisanych do wykazu podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego, wysokość opłaty będzie wynosić – 2 800 zł.

## **5. Tryb zwrotu opłat w postępowaniu o dopuszczenie podręcznika do użytku szkolnego**

Zwrot opłat wnoszonych przez wnioskodawców z wnioskiem o dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika będzie możliwe w przypadku złożenia przez wydawcę wniosku o umorzenie postępowania w sprawie dopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika, jeżeli jeszcze nie zostali wskazani rzeczoznawcy do opiniowania danego podręcznika albo gdy w drodze postanowienia nastąpiła odmowa wszczęcia postępowania w sprawie dopuszczenia podręcznika do użytku szkolnego.

Opłaty wnoszone przez wnioskodawców, w przypadku złożenia przez wnioskodawcę wniosku o umorzenie postępowania w sprawie dopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika, jeżeli jeszcze nie zostali wskazani rzeczoznawcy do opiniowania danego podręcznika, będą zwracane na wniosek wnioskodawcy.

## **6. Wykazy podręczników**

Niniejszy projekt rozporządzenia określa rodzaje wykazów, do których wpisywane będą podręczniki dopuszczone do użytku szkolnego, uwzględniające nową podstawę programową kształcenia ogólnego i nową podstawę programową kształcenia w zawodach.

W związku z art. 337 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe zawierającym regulacje dotyczące prowadzenia odrębnych wykazów podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego uwzględniających dotychczasową podstawę programową i podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego uwzględniających nową podstawę programową, w niniejszym projekcie rozporządzenia zostały określone rodzaje wykazów, do których będą wpisywane podręczniki dopuszczone do użytku szkolnego po 15 lutego 2017 r., uwzględniające nową podstawę programową do kształcenia ogólnego albo nową podstawę programową kształcenia w zawodach:

- 1) wykaz podręczników do kształcenia ogólnego;
- 2) wykaz podręczników do kształcenia w zawodach;
- 3) wykaz podręczników dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym,
- 4) wykaz podręczników do kształcenia specjalnego.

Na podstawie art. 337 ust. 12 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, projekt rozporządzenia dotyczy również dopuszczania do użytku szkolnego podręczników do kształcenia w zawodach do czteroletniego technikum, uwzględniających podstawę programową kształcenia w zawodach określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo oświatowe

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, przepisy przejściowe dotyczące podręczników wchodzi w życie 15 lutego 2017 r., w związku z tym proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 15 lutego 2017 r.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

PODSEKRETARZ STANU

*Maciej Kopot*  
Maciej Kopot

DEPARTAMENT WYCHOWANIA  
I KSZTAŁCENIA INTEGRACYJNEGO

*Joanna Wilewska*  
Joanna Wilewska  
ZASTĘPCA DYREKTORA

DEPARTAMENT  
STRATEGII I WSPÓŁPRACY  
MIĘDZYNARODOWEJ  
*Urszula Winiarska*  
Urszula Winiarska  
DYREKTOR

DEPARTAMENT  
KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO  
*Katarzyna Koszewska*  
Katarzyna Koszewska  
DYREKTOR

DEPARTAMENT  
PODRECZNIKÓW, PRACOWNIKÓW I INNOWACJI

*Alina Barnecka*  
Alina Barnecka  
DYREKTOR

DEPARTAMENT EKONOMICZNY

*Maria Winiarska*  
Maria Winiarska  
DYREKTOR

DEPARTAMENT  
WSPÓŁPRACY Z SAMORZĄDAMI  
TERYTORIALNYM

*Sławomir Adamiec*  
Sławomir Adamiec  
DYREKTOR

DEPARTAMENT KSZTAŁCENIA  
ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO

*Jadwiga Parada*  
Jadwiga Parada  
DYREKTOR